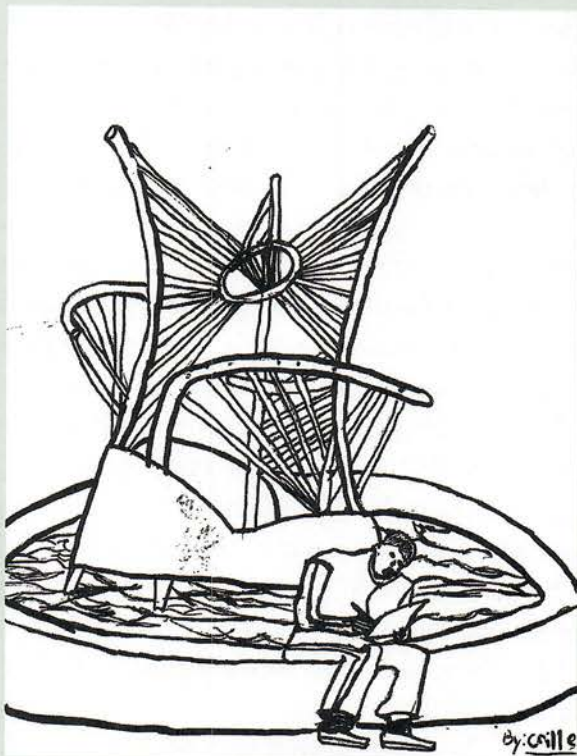

Nobelpriset i Rinkeby

Gunilla Lundgren

Detta kapitel ingår i boken "Nobel i Rinkeby – om att upptäcka världen, språket och sig själv" av Gunilla Lundgren och Lotta Silfverhielm, utgiven av Premiss förlag 2010.

© Författarna och Premiss förlag.

ISBN: 9789185343997

Läs mer om Nobel i Rinkeby och Tensta på www.nobelirinkeby.se

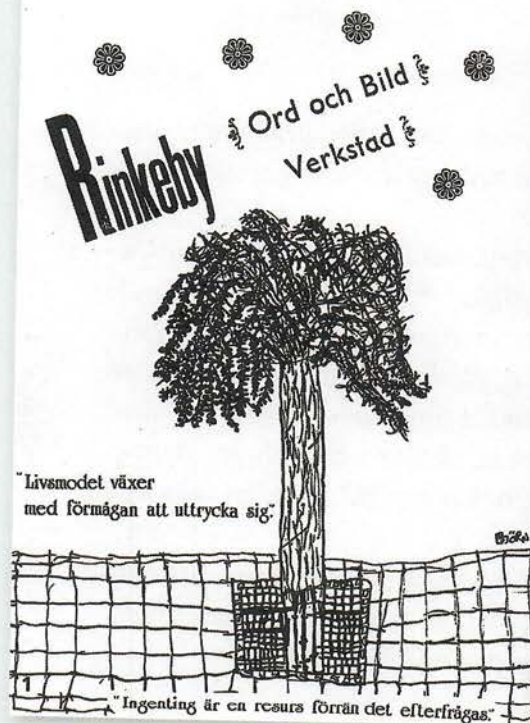
D

et var konstvetare Elly Berg som fick idén att arbeta med Nobelpriset i Rinkeby.

På 1980-talet undervisade hon i stadsstudier för barn i Gamla stan i Stockholm och hon kunde Gamla stan utan och innan. Hennes metod gick på tvärs mot de traditionella stadsvandringarna eftersom hon inte var intresserad av att berätta om årtal och kungar. I stället ville hon att barnen själva skulle upptäcka staden, och det skulle de göra med pennan i hand. Hon utrustade de unga stadsvandrarna med varsin kartong i A4-format samt papper och penna. Sedan gav de sig tillsammans ut på upptäcktsfärd i Gamla stans gränder. Hon lät dem teckna vad de såg och efter vandringen lät hon barnen berätta om sina bilder innan hon slutligen själv bidrog med sin kunskap.

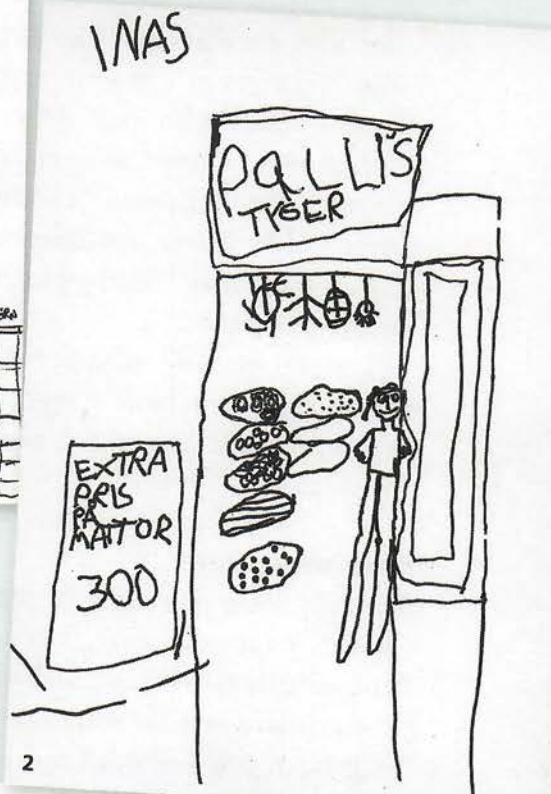
År 1983 började Elly Berg och jag att samarbeta i Rinkeby Ord- och Bildverkstad. Jag var inspirerad av den brasilianske människorättsaktivisten Paulo Freire och arbetet på de kommunala förskolorna i Reggio Emilia i Italien. Elly Bergs arbetssätt med barn och bild passade mig. Det jag kunde tillföra var att barnen fick hjälp att skriva.

Elly Berg, som själv var tvåspråkig, hade reflekterat över att flera av Nobelpristagarna i litteratur var flerspråkiga och att flera av dem hade skrivit sina böcker i exil. Varför diskuterades

1 Vykort. Collage gjort på Rinkeby Fritidsgård i samarbete med Iris Berggren, 1980-talet.

2 Inas Murad ritade och berättade om sin mammas jobb 1987.

Det är min mammas jobb. Det är min mamma som står i dörren. Hon jobbar i en tygaffär som heter Pallinis. Affären är mycket fin och stor. Det finns blommiga tyger i olika färger och rutiga och massor med mönster som jag inte kan räkna upp. Varje dag finns det extrapris på mattor.

detta så sällan när man debatterade barns flerspråkighet? Varför fokuserade man så ofta på invandringens svårigheter och såg flerspråkighet som ett problem?

År 1988, när den egyptiske författaren Naguib Mahfouz tilldelades Nobelpriset i litteratur, inbjöd Elly Berg arabisktalande elever i Stockholm och deras modersmåls lärare till Mäster Olofsgården i Gamla stan. De skulle hylla Mahfouz genom att göra ett häfte till honom på arabiska. Sex modersmåls lärare med elever i olika åldrar och från olika skolor i Stockholm deltog. Häftets tema blev "Stortorget i ord och bild", och det blev vårt första Nobelhäfte.

På grund av dålig hälsa och hög ålder kom Mahfouz inte till Stockholm, men hans bägge döttrar besökte Mäster Olofsgården, träffade barnen och tog emot häftet av dem.

En tradition var född.

Brett samarbete

När Elly Berg och jag ville förankra arbetet med Nobelpriset i Rinkeby blev det möjligt genom ett samarbete mellan skola, fritidsdistrikt och bibliotek. Kultursekreterare Iris Berggren var projektledare och bibliotekarierna Pirkko Wergenius, Marjatta Tengström och Lisbeth Lindvall var samarbetspartner tillsammans med lärare, fritidspersonal och skolledare.

Ibland arbetade Elly Berg och jag i skolan eller i förskolan, ibland höll vi till på fritidsgården, i boxnings- eller bowlinghallen, i den kommunala tvättstugans café eller på biblioteket. Genom att vi var timanställda, och arbetade både under och efter skoltid, kunde vi anpassa oss efter barnens och de vuxnas behov.

”Att samarbeta är nödvändigt det är roligt men också svårt”

I Rinkeby finns fyra kommunala grundskolor, som alla har medverkat på olika sätt i Nobelarbetet under de tjugo åren. År 2001 valde vi att arbeta med elever som går i åttonde klass och sedan dess har vi koncentrerat oss på de två skolor som har högstadiet: Rinkebyskolan och Bredbyskolan. Elly Berg hade ansvaret för arbetet på Bredbyskolan och jag på Rinkebyskolan.

Sedan 2005 är bildkonstnär Lotta Silfverhielm ansvarig för Nobelarbetet på Bredbyskolan. Jag är fortfarande ansvarig för arbetet på Rinkebyskolan. Vi två arbetar ungefär en dag i veckan under hela höstterminen med Nobelprojektet. Skola, bibliotek och kulturförvaltning står för kostnaderna.

Det är skolledningen, som varje år i samråd med lärarna, bestämmer vilka klasser vi ska samarbeta med. Det är nya klasser och nya lärare varje år. Lärarna i svenska, bild, musik, samhällsorienterande och naturorienterande ämnen brukar delta. Även modersmålslärarna och skolbibliotekarierna är viktiga samarbetspartner liksom någon av bibliotekarierna på det kommunala biblioteket.

Att samarbeta är nödvändigt, det är roligt men det är också svårt. Och framför allt är det tidskrävande.

Om ett samarbete ska lyckas måste alla inblandade vara tydliga och överens om sina roller och ansvarsområden. Många vill

FOTO ELLY BERG

Barn klättrar i fontänen på Rinkeby torg, 1980-talet.

*”Att Nobelarbetet kunnat genomföras
så många år är ett exempel på Rinkebys
styrka”*

tro att ett sådant här projekt ska underlätta arbetet för lärare, fritidspersonal och bibliotekarier. Så är det tyvärr inte. Projekt, författare och konstnärer i skolans och bibliotekets vardag innebär merarbete, och om inte alla är inställda på det blir samarbetet ansträngt.

Det extra arbetet kan dock innebära att barnen och ungdomarna får ett oförglömligt minne, att de växer, utvecklas, lär sig oväntade saker, samarbetar och tar ansvar på ett nytt sätt. När det händer känner alla vi medverkande att det har varit värt ansträngningen.

Att Nobelarbetet kunnat genomföras under så många år är ett exempel på Rinkebys styrka – här finns en tradition av kultursamverkan. Här finns personer i alla åldrar som helhjärtat engagerar sig i skola och fritid, i bibliotek, föreningsliv, festivaler, bokmässor, sambagrupper, nattvandringar, fotbollsturneringar, koloniodling, läsläsning. Det samarbetet och den goda viljan har fått en egen benämning: Rinkeby – Världens By.